DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)
2. juni 1994 *

I sag C-326/91 P,

Henri de Compte, pensioneret tjenestemand ved Europa-Parlamentet, bosat i Strasbourg (Frankrig), ved advokaterne Edmond Lebrun og Eric Boigelot, Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat Louis Schiltz, 2, rue du Fort Rheinsheim,

appellant,

angående appel af dom afsagt den 17. oktober 1991 af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans i sag T-26/89 (Sml. II, s. 781), hvorunder der er nedlagt påstand om ophævelse af denne dom,

den anden part i appelsagen er:

Europa-Parlamentet, først ved juridisk konsulent Jorge Campinos, derefter ved François Vainker, Den Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget, bistået af advokat Denis Waelbroeck, Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg på Europa-Parlamentets Generalsekretariat, Kirchberg,

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, G. F. Mancini, og dommerne M. Diez de Velasco, C. N. Kakouris (refererende dommer), F. A. Schockweiler og J. L. Murray,

* Processprog: fransk.

generaladvokat: C. O. Lenz
justitssekretær: ekspeditionssekretær D. Louterman-Hubeau,

på grundlag af den refererende dommers rapport,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 10. november 1993,

afsagt følgende

Dom

1 Ved appelskrift indgivet til Domstolens Justitskontor den 16. december 1991 har Henri de Compte (herefter benævnt »appellanten«) iværksat appel af dom af 17. oktober 1991 (sag T-26/89, de Compte mod Parlamentet, Sml. II, s. 781), hvorved Retten ikke gav ham medhold i den af ham anlagte sag om annullation af den afgørelse af 18. januar 1988, som Parlamentets formand i sin egenskab af ansættelsesmyndighed (herefter benævnt »ansættelsesmyndigheden«) havde truffet om at degradere ham fra lønklasse A3, løntrin 8, til lønklasse A7, løntrin 6.

2 Det fremgår af den appellerede dom, at Retten gav ansættelsesmyndigheden medhold i følgende klagepunkter, som foreholdtes sagsøgeren, der var Parlamentets regnskabsfører indtil 30. april 1982:

a) Klagepunktet om, at sagsøgeren var ansvarlig for oprettelsen, der blev foretaget af Offermann, forskudsbestyrer, tjenestemand i Kasse- og Bogholderiafdelingen, og Cesaratto, tjenestemand i samme afdeling, af en rentebærende konto i Midland Bank, London, den 21. juli 1980, og indsættelse på kontoen af 400 000

UKL til en rente af 16% p.a., uden forudgående tilladelse, uden nogen postering herom i regnskabet over disse transaktioner og uden indførelse i Parlamentets bøger af de oppebårne renter i 1980 og 1981.

b) Indløsning uden præcis og gyldig begrundelse af to checks den 4. september 1981 og den 11. november 1981, trukket på Midland Bank og lydende på henholdsvis 17 189,15 UKL og 35 176,98 UKL, beløb som var blevet kontant indbetalt af banken Sogenal, Luxembourg, i form af følgende beløb 2 700 000 BFR, 30 000 DM og 100 000 FF; undladelse af at bogføre disse transaktioner i Parlamentets bøger i regnskabsåret 1981; bogføring med seks måneders forsinkelse (28.2.1982) i regnskabet med et samlet beløb på 4 136 125 BFR, skønt udbetalingen var sket i forskellige valutaer.

c) Tilsidesættelse af regnskabsførerens forpligtelse til kun at afholde udgifter på grundlag af bilag og til at sørge for bevarelse af Parlamentets værdier (manglende dokumentation for et beløb på 4 100 000 BFR i Parlamentets kasse).

3 De anbringender, appellanten har fremført til støtte for sin appel, behandles nedenfor i forbindelse med de punkter i den appellerede dom, som appellanten har anfægtet, og som de vedrører.

Forældelsesfristens udløb

4 Retten bemærker i den appellerede dom (præmis 68), at vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber (herefter benævnt »vedtægten«) ikke fastsætter nogen forældelsesfrist for indledningen af en disciplinærsag. Den tilføjer, at det ikke kan antages, at udløbet af toårsfristen i artikel 72 i finansforordningen af 21. december 1977 vedrørende De Europæiske Fællesskabers almindelige budget (EFT L 356, s. 1, herefter benævnt »finansforordningen«), for så vidt angår meddelelse af decharge til regnskabsførere, kan medføre forældelse af enhver disciplinær forfølgning af disse.

5 Retten understreger herved (præmis 69) princippet om disciplinærsagers uafhængighed i forhold til andre administrative procedurer. Den fastslår, at formålet med disciplinærsanktioner er at bevare den interne orden i den offentlige tjeneste, mens formålet med meddelelse af decharge er at indføre en kontrol med regnskabernes rigtighed og lovlighed, og mere generelt, med deres aflæggelse og revision, for at den usikkerhed, som består vedrørende det ansvar, der påhviler den pågældende regnskabsfører for et regnskabsår, kan fjernes. Retten fastslår endelig, at den af sagsøgeren påståede stiltiende decharge efter udløbet af toårsfristen ikke er til hinder for at indlede en disciplinærsag mod ham.

6 Retten bemærker endelig (præmis 70), at sagsøgerens anbringende under alle omstændigheder må forkastes, idet disciplinærsagen mod ham må anses for senest at være indledt den 13. april 1983, altså inden »meddelelse« af den stiltiende decharge.

7 Appellanten gør gældende, at den opfattelse, som Retten har fremført i den appellerede doms præmis 68 ikke er korrekt, idet Retten alene har baseret sig på vedtægtens bestemmelser og hverken har taget hensyn til eller gennemgået rækkevidden af eventuelle andre bestemmelser, f.eks. de på sagsområdet relevante bestemmelser. Appellanten anfører endvidere med hensyn til den appellerede doms præmis 69, at meddelelse af decharge i hvert fald har én virkning, nemlig at regnskabsføreren herved definitivt fritages for ansvaret for regnskabernes formelle rigtighed.

8 Appellanten gør ved dette anbringende hovedsagelig gældende, at fristen i finansforordningens artikel 72 for meddelelse af decharge også må finde analog anvendelse på forældelsesfristen for indledning af en disciplinærsag.

9 Dette anbringende må forkastes. En afgørende betingelse for at anvende en bestemmelse analogt er nemlig, at formålet med den pågældende bestemmelse og det pågældende forhold er det samme. Det fremgår imidlertid klart af den appellerede dom, at formålet med den disciplinære forfølgning ikke er det samme som formålet med meddelelse af decharge.

10 Appellanten gør gældende, at formålet med de to procedurer er det samme, eftersom disciplinærsagen udelukkende er baseret på formelle og ikke materielle klagepunkter.

11 Denne opfattelse kan ikke tiltrædes. Det kan ikke antages, at der består to forskellige ordninger for indledning af en disciplinærsag over for en regnskabsfører, hvis anvendelse afhænger af klagepunkternes karakter: En ordning, der udelukkende gælder for formelle klagepunkter, og hvor indledning af en disciplinærsag afhænger af fristen for meddelelse af decharge, og en anden, der gælder for materielle klagepunkter, og som ikke er underlagt nogen frist.

12 Endvidere bemærkes, at rent formelle klagepunkter ikke har samme betydning i en procedure om meddelelse af decharge som i en disciplinærsag, idet de to procedurer tjener to forskellige formål. På grund af denne forskel er kompetencen inden for institutionen heller ikke den samme. Mens institutionen efter artikel 72 med hensyn til meddelelse af decharge selv er kompetent, påhviler indledningen af en disciplinærsag den i henhold til vedtægtens artikel 2 udpegede kompetente myndighed.

13 Det fremgår heraf, at appellantens anbringende må forkastes.

14 Da den i den appellerede dom anlagte fortolkning derfor er korrekt, findes det unødvendigt at behandle spørgsmålet om, hvorvidt appellantens anbringende vedrørende den af Retten subsidiære fremførte opfattelse i den appellerede doms præmis 70 (ovenfor præmis 6) vedrørende indledningsdatoen for disciplinærsagen kan admitteres eller er begrundet.

Meddelelse af decharge for regnskabsåret 1981

15 Retten fastslår i den appellerede doms præmis 79, at selv om det antages, at sagsøgeren har fået meddelt decharge for regnskabsåret 1981, som han hævder, kan dette ikke være til hinder for, at der indledes en disciplinærsag mod ham, eftersom den disciplinære forfølgning er uafhængig af proceduren vedrørende decharge.

16 Retten bemærker endvidere, at for så vidt angår regnskabsåret 1981 har sagsøgeren under alle omstændigheder aldrig fået meddelt decharge for de ulovligheder, som sagsøgeren foreholdes i disciplinærsagen (den appellerede doms præmis 80 og 81).

17 Appellanten gør gældende, at den af Retten i den appellerede doms præmis 79 fremførte opfattelse ikke er retligt begrundet, idet meddelelse af decharge i hvert fald har én virkning, nemlig den, at den indebærer en definitiv meddelelse af decharge til regnskabsføreren for så vidt angår regnskabernes formelle rigtighed, hvilket der alene er tale om i denne sag.

18 Dette anbringende må forkastes. Den disciplinære forfølgning er uafhængig af proceduren om meddelelse af decharge. Som Retten med føje fastslog, kan meddelelse af decharge, selv om den antages at foreligge, ikke være til hinder for indledning af en disciplinærsag. Dette ændres heller ikke af, at meddelelse af decharge, når den er foretaget, kan tages i betragtning blandt andre forhold ved vurderingen af, om en regnskabsfører skal ifalde ansvar under en disciplinærsag.

19 På grundlag af det anførte, hvoraf det klart fremgår, at begrundelsen i den appellerede dom er korrekt, findes det unødvendigt at behandle appellantens anbringender om, at meddelelse af decharge ikke kan være delvis på grund af selve dens

karakter, hvorfor Retten burde have lagt til grund, at der var meddelt ham fuldstændig decharge for regnskabsåret 1981, og anbringenderne vedrørende Rettens opfattelse, hvorefter regnskabsåret 1981 ikke kan anses for at være det relevante regnskabsår med henblik på de bestridte spørgsmål.

Overtrædelse af princippet om en rimelig frist

20 Det fremgår af den appellerede dom, at ansættelsesmyndigheden den 30. september 1982 første gang besluttede at indbringe de forhold, der foreholdtes sagsøgeren, for disciplinærrådet. Som følge af sagsøgerens bemærkninger hertil meddelte ansættelsesmyndigheden ham den 14. januar 1983, at den havde besluttet at annullere proceduren. Den 13. april 1983 blev sagen atter forelagt disciplinærrådet, som mødtes flere gange i tidsrummet fra den 2. juni 1983 til den 10. februar 1984, hvor det afgav sin begrundede udtalelse. Den 24. maj 1984 besluttede ansættelsesmyndigheden at pålægge sagsøgeren sanktionen degradation. Sagsøgeren anlagde sag ved Domstolen med påstand om annullation af denne afgørelse. Ved dom af 20. juni 1985 (sag 141/84, Sml. s. 1951) fastslog Domstolen, at den procedure, som disciplinærrådet havde fulgt, var behæftet med en væsentlig formmangel (vidneførsel uden tilstedeværelse af den indberettede tjenestemand eller hans bisidder) og annullerede følgelig ansættelsesmyndighedens afgørelse. Efter at ansættelsesmyndigheden havde anmodet Revisionsretten om at afgive en udtalelse og efter at have afventet udfaldet af Parlamentets meddelelse af decharge for regnskabsåret 1982, meddelte den den 9. december 1986 sagsøgeren, at den ville genoptage disciplinærsagen. Ved skrivelse af 24. juni 1987 indbragte den sagen for disciplinærrådet. Efter disciplinærsagens afslutning blev sagsøgeren pålagt den sanktion, som var genstand for den appellerede dom.

21 Retten henviste i denne dom først til princippet om, at enhver handling i en disciplinærsag skal ske efter et rimeligt tidsrum i forhold til den forudgående handling og fastslog, at spørgsmålet om en eventuel tilsidesættelse af denne frist kun kan bedømmes ud fra den konkrete sags omstændigheder (præmis 88), og fastslog herefter i præmis 89, at disciplinærsagen principielt er blevet forskriftsmæssigt gennemført. Retten anfører dog, at når man fratrækker det tidsrum, hvorunder sagsøgeren varetog sit forsvar for Domstolen (fra den 24.5.1984 til den 20.6.1985), foreligger der to perioder, hvor spørgsmålet om, hvorvidt princippet om en rimelig

frist er blevet overholdt, nemlig først de otte måneder, under hvilken sagen verserede for disciplinærrådet (fra den 2.6.1983 til den 10.2.1984), og dernæst tidsrummet efter den 20. juni 1985.

22 Appellanten gør hovedsaglig gældende, at disciplinærsagen ikke er blevet forskriftsmæssigt gennemført, og at Retten fejlagtigt har fratrukket det tidsrum, hvorunder sagsøgeren varetog sit forsvar for Domstolen (fra den 24.5.1984 til den 20.6.1985), idet hans sagsanlæg, hvori han fik medhold, var foranlediget af handlinger, som må tilregnes sagsøgte. Appellanten gør endvidere gældende, at formuleringen »varetog sit forsvar« krænker hans ret til forsvar, idet denne ret ophæves på grund af den foretagne fratrækning.

23 Dette anbringende må forkastes. Appellantens påstande kan ikke påvirke det forhold, at i tidsrummet fra den 24. maj 1984 til den 20. juni 1985 kunne disciplinærsagen ikke på nogen måde forfølges, eftersom den var blevet afsluttet ved afgørelsen den 24. maj 1984 og først genoptaget efter Domstolens dom af 20. juni 1985 foranlediget heraf.

24 Det fremgår af den appellerede doms præmis 90, at de otte måneders varighed af disciplinærrådets arbejde (fra den 2.6.1983 til den 10.2.1984) dels beroede på, at sagsøgeren af lægelige grunde med enkelte afbrydelser havde været fraværende i fire måneder, og dels på, at disciplinærrådet havde anordnet en kontradiktorisk undersøgelse.

25 Appellanten gør gældende, at Retten fejlagtigt fastsatte indledningen af dette tidsrum til den 2. juni 1983 i stedet for den 30. september 1982, hvor sagen første gang blev indbragt for disciplinærrådet, men annulleret den 14. januar 1983 af ansættelsesmyndigheden selv.

26 Det bemærkes hertil, at skrivelsen af 30. september 1982 senere blev annulleret af ansættelsesmyndigheden selv på grund af formmangel, hvorfor dette tidspunktikke kan fastsættes som begyndelsestidspunktet for vurderingen af, om princippet om rimelig frist er blevet overholdt.

27 Vedrørende de atten måneder (fra den 20.6.1985 til den 9.12.1986), som forløb mellem Domstolens annullationsdom og skrivelsen fra Parlamentets formand, hvorved denne anmodede sagsøgeren om at fremsætte sine bemærkninger i henhold til vedtægtens artikel 87, stk. 2, kommer Retten med henblik på sin bedømmelse af Parlamentets anbringende, hvorefter ansættelsesmyndigheden havde måttet afvente udfaldet af proceduren vedrørende decharge for regnskabsåret 1982 (afsluttet den 11.7.1986) inden genoptagelsen af disciplinærsagen ind på visse af de særlige forhold, som ledsagede tvistens udspring (præmis 92) og fastslår følgende:

»93. På grund af disse faktiske og retlige omstændigheder må det erkendes, at sagens komplicerede karakter, dens betydning for Parlamentets ry, ansættelsesmyndighedens særlige stilling i institutionen, bemærkningerne i Domstolens kendelse af 3. juli 1984 vedrørende konklusionerne fra Budgetkontroludvalget, samt den tvivl, der herskede om, hvilke tjenestemænd og ansatte, der var ansvarlige for de pågældende forhold, er særlige omstændigheder, som i denne sag begrunder ansættelsesmyndighedens afgørelse om at afvente udfaldet af den parlamentariske procedure vedrørende meddelelse af decharge for regnskabsåret 1982 inden påbegyndelsen af disciplinærsagen mod sagsøgeren ...«

28 Appellanten gør gældende, at Retten fejlagtigt ikke ved sin gennemgang har taget hensyn til tidsrummet fra den 9. december 1986 (datoen på ansættelsesmyndighedens skrivelse, hvorved det meddeltes sagsøgeren, at den ville genoptage disciplinærsagen), til den 24. juni 1987 (datoen for den nye indbringelse for disciplinærrådet) eller til den 9. juli 1987 (datoen for disciplinærrådets påbegyndelse af dets arbejde). Appellanten hævder endvidere, at Retten modsiger sig selv ved at fastsætte afslutningen af det andet tidsrum til den 9. december 1986. Appellanten anfører herved, at Retten, når den fastsætter begyndelsesdagen for det første tidsrum (fra den 2.6.1983 til den 10.2.1984), baserer sig på datoen for disciplinærrådets første møde og ikke datoen for skrivelsen fra Parlamentets formand (14.1.1983), mens den, når den fastsætter afslutningsdagen for den anden periode (fra den 20.6.1985 til den 9.12.1986), baserer sig på datoen for skrivelsen fra Parlamentets formand (9.12.1986), men ikke på datoen for indbringelsen for disciplinærrådet (24.6.1987), og langt mindre datoen for disciplinærrådets første møde (9.7.1987).

29 Appellanten bestrider med disse påstande den vurdering, Retten har anlagt af de faktiske omstændigheder. Påstandene kan derfor ikke fremmes til realitetsbehandling.

30 Appellanten hævder endvidere generelt, at Retten ikke har taget stilling til hans argumentation, hvorefter Parlamentet havde erkendt at have overskredet en rimelig frist, for så vidt som disciplinærrådet og følgelig ansættelsesmyndigheden, som fulgte dens begrundede udtalelse, havde indrømmet, at a) varigheden af disciplinærsagen havde påvirket sagsøgerens moral og helbred, og at b) sagens alt for lange varighed udgjorde en formildende omstændighed for sagsøgeren.

31 Det bemærkes hertil, at Retten ved sin vurdering af, om der var overholdt en rimelig frist kun skulle tage hensyn til det tidsrum, der forløb mellem en handling i forbindelse med disciplinærsagen og en efterfølgende handling. Denne vurdering er uafhængig af disciplinærsagens samlede varighed, som disciplinærrådet og ansættelsesmyndigheden tog hensyn til ved udmålingen af sanktionen. Sagsøgerens argumentation vedrørte altså ikke vurderingen af en rimelig frist. Retten var derfor ikke forpligtet til at tage stilling til den. Dette anbringende må derfor også forkastes.

Anbringendet om, at disciplinærsagen var behæftet med en formmangel derved, at protokollen af 26. november 1987 blev godkendt efter afgivelsen af den begrundede udtalelse

32 I den appellerede dom (præmis 113) fastslås det, at disciplinærrådet mødtes om morgen den 26. november 1987, at det under mødet blev besluttet at mødes for lukkede døre samme dags eftermiddag samt fredag den 27. november 1987 hele dagen, og at protokollen over mødet den 26. november blev godkendt mandag den 30. november.

33 På dette grundlag må det fastslås, at appellantens anbringende om, at den begrundede udtalelse, vedtaget den 27. november 1987, er behæftet med en formmangel, fordi protokollen er blevet godkendt efter udfærdigelsen af den begrundede udtalelse, ikke er holdbart. Det anføres i den appellerede dom, at den begrundede udtalelses lovlighed ikke kan anfægtes alene derved, at protokollen over mødet den 26. november 1987 blev godkendt senere, idet artikel 9, stk. 1, i vedtægtens bilag IX ikke indeholder noget som helst krav om, at protokollerne, for at have gyldighed, skal underskrives umiddelbart efter disciplinærrådets møde (dommens præmis 114).

34 Appellanten hævder, at Rettens begrundelse lider af en begrundelsesmangel, idet det pågældende klagepunkt ikke bestod i, at protokollen ikke blev underskrevet umiddelbart efter disciplinærrådets møde, men i, at den blev underskrevet efter disciplinærrådet havde afsluttet sit arbejde, idet dette må anses for afsluttet efter udfærdigelsen af den begrundede udtalelse.

35 Appellantens anbringende må forkastes. Det fremgår nemlig intetsteds i artikel 9, stk. 1, i vedtægtens bilag IX, at nævnte protokol ikke gyldigt kunne underskrives efter afgivelsen af den begrundede udtalelse.

Anbringendet om tilsidesættelse af kontradiktionsprincippet

A — *Manglende forelæggelse af visse dokumenter*

36 I den appellerede dom (præmis 120 og 122) bemærker Retten, at i henhold til artikel 2 i vedtægtens bilag IX har den indberettede tjenestemand ret til at blive gjort

bekendt med de akter, der vedrører ham, samt til at tage genpart af alle sagens akter. Retten fastslår herefter følgende:

a) Sagsøgeren og dennes bisidder har haft fuld adgang til sagens akter og til at anmode om tilstillelse af dokumenter, efterhånden som disciplinærrådets undersøgelse skred frem; sagsøgeren bestrider tilsyneladende ikke, at dette princip er blevet overholdt (præmis 123 og 124).

b) Sagsøgeren hævder dog, at ansættelsesmyndigheden ikke har kunnet tilstille ham visse dokumenter, men angiver ikke, hvilke dokumenter der er tale om, bortset fra, at de tilsyneladende vedrører regnskabsførelsen (præmis 124).

c) Retten finder under disse omstændigheder, at sagsøgeren ikke har godtgjort sin påstand om, at administrationen uden begrundelse har afslået at tilstille ham visse dokumenter (præmis 124).

d) Sagsøgeren har i sin replik tilføjet, at problemet vedrørende identifikation af visse dokumenter ikke ville have været opstået, hvis man ikke havde afslået at give ham adgang til regnskaberne. Retten bemærker hertil, at i det omfang dette argument må anses for et nyt anbringende, må det afvises; i det omfang dokumentet må anses for en uddybning af et i stævningen direkte eller forudsætningsvis tidligere fremsat anbringende, fastslår Retten, at det fremgår af sagens akter, at administrationen allerede fra begyndelsen gav sagsøgeren adgang til dens arkiver (præmis 125).

37 Appellanten bestrider ikke, at han har haft adgang til alle sagens akter og til at anmode om tilstillelse af bestemte dokumenter. Han klager heller ikke over ikke at have haft fri adgang til regnskabsførelsen, hvilket var nødvendigt for at identificere dokumenter, han ønskede tilstillet: eftersom det påståede tab ikke vedrørte en præcis udgift, men et samlet beløb, kunne forpligtelsen til at gøre sagsøgeren bekendt med sagens akter ikke forstås i gængs betydning, men medførte nødvendigvis fri adgang til regnskaberne. Retten burde derfor, til støtte for ikke at give ham medhold i dette klagepunkt, have begrundet, hvorfor det ikke var nødvendigt for sagsøgeren at have fri adgang til regnskabet, eller hvorfor Retten var af den opfattelse, at sagsøgeren havde haft denne mulighed.

38 Det bemærkes hertil, at den appellerede doms præmis 125 indeholder en dobbelt begrundelse. Appellanten bestrider ikke den givne begrundelse, hvorefter hans argument må afvises, fordi det må anses for et nyt anbringende. Såfremt appellantens argument kan realitetsbehandles, er den af Retten anden fremførte begrundelse, at administrationen allerede fra begyndelsen gav sagsøgeren adgang til dens arkiver. Anbringendet vedrørende dette faktiske forhold må derfor afvises.

B — *Posteringen om tilbageførsel den 25. august 1982 af 4 136 125 BFR*

39 Det fremgår af den appellerede dom, at sagsøgeren alene havde modtaget en kopi af et dokument vedrørende posteringen om tilbageførsel den 25. august 1982 af 4 136 125 BFR, som ikke var underskrevet. Sagsøgeren fik først nogle dage før disciplinærsagens afslutning tilstillet det originale underskrevne dokument. Retten bemærker i den appellerede dom herom følgende:

»143. Retten fastslår på grund af parternes forklaringer, at sagsøgeren ikke har godtgjort, hvorledes fremsendelsen af originaldokumentet om den tilbageførte postering den 25. august 1982 umiddelbart inden disciplinærsagens afslutning har kunnet påvirke sagsøgerens kontradiktionsret i en sådan grad, at der kan sættes spørgsmålstegn ved sagens lovlige forløb. Det bemærkes endvidere, at dokumentet blev stillet til sagsøgerens rådighed den 19. november 1987, og at denne herefter havde mulighed for at indgive eventuelle bemærkninger i sit endelige svarskrift-,som han indgav til disciplinærrådet den 24. november 1987. Under disse omstændigheder finder Retten ikke, at der foreligger nogen som helst tilsidesættelse af sagsøgerens kontradiktionsret, som skulle bero på en for sen tilstillelse af originalen af det pågældende dokument.«

40 Foruden sin påstand om, at Retten fastslog, at hans kontradiktionsret var tilsidesat, hvilket modsiges af dommens indhold, gør appellanten gældende, at den frist på

fem dage, han blev indrømmet, i en så kompliceret sag ikke var tilstrækkelig til en detaljeret gennemgang af originaldokumentet om tilbageførselen.

41 Appellanten bestrider med dette anbringende Rettens faktiske vurdering af, om fristen på fem dage under hensyn til sagens omstændigheder var tilstrækkelig. Anbringendet må derfor afvises.

Overtrædelse af vedtægtens artikel 86 og finansforordningens artikel 70 og 72 samt tilsidesættelse af retsprincippet, hvorefter enhver forvaltningsakt skal være ledsaget af lovlige, det vil sige relevante grunde, der ikke er indbyrdes modstridende og ikke er baseret på faktiske og/eller retlige vildfarelser

42 Indledningsvis bemærkes, at vedtægtens artikel 86 knæsætter princippet om, at der over for en tjenestemand, der forsætligt eller uagtsomt undlader at opfylde de pligter, som påhviler ham i henhold til vedtægten, kan anvendes disciplinære sanktioner. I artiklen angives derefter de forskellige sanktioner, der kan anvendes, samt at en og samme forseelse kun kan medføre anvendelse af én disciplinær sanktion. Finansforordningens artikel 70 knæsætter princippet og betingelserne for at anvende det disciplinære og eventuelt økonomiske ansvar over for enhver regnskabsfører, underordnet regnskabsfører eller forskudsbestyrer, der handler forsætligt eller uagtsomt. Endelig fastsætter, som angivet ovenfor under præmis 4, finansforordningens artikel 72 en frist på to år for institutionernes meddelelse af decharge til regnskabsførerne.

A — *Oprettelse af en rentebærende konto i Midland Bank*

43 Retten fastslår i den appellerede dom (præmis 166), at sagsøgeren ikke har bestridt rigtigheden af de faktiske omstændigheder vedrørende oprettelsen af den

rentebærende konto. Denne konto blev oprettet ved en skrivelse underskrevet af forskudsbestyreren, Offermann, og en tjenestemand i Kasse- og Bogholderiafdelingen, Cesaratto.

44 Retten fastslår også (præmis 168), at det fremgår af ansvarsfordelingen mellem regnskabsføreren og forskudsbestyreren, som bl.a. er fastsat ved finansforordningens artikel 17, stk. 3, artikel 20, 49, 63 og 70 samt i artikel 46-54 i Kommissionens forordning nr. 75/375/Euratom, EKSF, EØF af 30. juni 1975 om gennemførelsesbestemmelser til visse bestemmelser i finansforordningen af 25. april 1973 (EFT L 170, s. 1, herefter benævnt »gennemførelsesbestemmelser«), at regnskabsføreren» er ansvarlig, hvis han, skønt oplyst om eventuelle ulovligheder, ikke træffer de nødvendige foranstaltninger, eller ikke foretager såvel ordinær som ekstraordinær kontrol af forskudsforvaltningens regnskab«.

45 Retten fastslår herefter, at sagsøgeren ikke bestrider at være blevet informeret af Offermann om oprettelsen af den omtvistede konto, hvorfor han må anses for medansvarlig for alle ulovlighederne i forbindelse med kontoens oprettelse, nemlig for det forhold, at der ikke forelå tilladelse fra Parlamentets budgetmyndigheder, for ikke at have oplyst de kompetente myndigheder om oprettelsen og for ikke at have opført de hermed forbundne transaktioner og renter i Parlamentets bøger (præmis 169).

46 Det angives i den anfægtede dom, at den omstændighed, at forskudsbestyreren ikke blev pålagt nogen disciplinær sanktion efter den disciplinærsag, han var genstand for, ikke på nogen måde kan påvirke lovligheden af den disciplinære sanktion, som blev pålagt sagsøgeren, idet enhver disciplinærsag udgør en selvstændig sag. De udtalelser, som de respektive disciplinærråd afgav i de to sager, divergerer ikke for så vidt angår beskrivelsen af de faktiske omstændigheder, men alene for så vidt angår vurderingen af de fastslåede forhold. Blandt andet fandt de disciplinære instanser i disciplinærsagen mod Offermann, at ansvaret for hans adfærd i hans egenskab af forskudsbestyrer påhvilede hans overordnede, dvs. sagsøgeren, mens disciplinærrådet i sagen de Compte fastslog, at såvel sagsøgeren som Offermann var ansvarlige. Retten fastslår, at selv om ansættelsesmyndighedens afgørelse vedrørende forskudsbestyreren var ulovlig, kan sagsøgeren ikke til egen fordel påberåbe sig en ulovlighed, der er begået til fordel for andre (præmis 170).

47 Appellanten hævder, at Retten fejlagtigt i den appellerede doms præmis 170 fastslog, at princippet om disciplinærsagers uafhængighed med hensyn til den førsteansvarlige og den medansvarlige gjorde det overflødigt at foretage en sammenligning mellem, hvad der var anset for godtgjort i den ene sag (den anfægtede transaktion var blevet holdt skjult), med hvad der var godtgjort i den anden sag, idet Retten herved undlod at kontrollere, hvilke af de divergerende vurderinger vedrørende det samme forhold var urigtige.

48 Det bemærkes hertil, at Retten ikke på grundlag af princippet om, at enhver disciplinærsag er selvstændig, har draget de konsekvenser, som sagsøgeren har angivet. Retten har alene understreget, at de faktiske forhold, der var omhandlet i de to udtalelser, var identiske, og at alene de herom afgivne vurderinger vedrørende ansvaret divergerede. Appellantens anbringende må derfor forkastes, idet det er baseret på en urigtig antagelse.

49 Appellanten hævder endvidere, at det er absolut urigtigt, at den omstændighed, at der ikke blev truffet nogen sanktion over for Offermann, alene beroede på, at de disciplinære instanser i sagen Offermann fandt, at ansvaret for dennes adfærd alene påhvilede hans overordnede (sagsøgeren). Disciplinærrådet i sagen Offermann anførte også yderligere grunde (transaktionen var aldrig blevet holdt skjult, enhver tvivl burde komme Offermann til gode, og under alle omstændigheder havde Offermann hverken handlet forsætligt eller uagtsomt), forhold, som Retten ikke tog hensyn til, og som af de samme grunde også måtte gælde i sagsøgerens sag. Under alle omstændigheder burde Retten have begrundet, hvorfor de ikke blev taget i betragtning i hans sag.

50 Da dette anbringende hovedsaglig er rettet mod Rettens vurdering dels af visse faktiske forhold i den begrundede udtalelse i sagen Offermann vedrørende forskudsbestyrerens ansvar og dels vedrører betydningen af denne udtalelse for appellantens sag, må anbringendet afvises.

51 Appellanten hævder også, at Retten med urette baserer sig på princippet om, at man ikke til egen fordel kan påberåbe sig en ulovlighed, der er begået til fordel for andre. Dette princip kunne kun finde anvendelse, såfremt Retten forinden havde

angivet, på hvilke punkter afgørelsen truffet over for andre (Offermann) var ulovlig. Retten burde endvidere have angivet, hvorfor det, der gælder for én person, ikke gælder for en anden person, og hvorfor det, der gælder for dem begge, kun gælder for den ene og ikke for den anden.

52 For så vidt appellanten ikke med dette anbringende anfægter Rettens vurdering af de faktiske forhold, i hvilket tilfælde anbringendet må afvises, bemærkes, at Rettens begrundelse består i, at sagsøgerens ansvar må behandles objektivt, altså uafhængigt af, om afgørelsen over for Offermann er ulovlig eller ej. Når dette ansvar er fastslået, er det uden betydning at undersøge, om Offermann med føje er blevet frifundet. Appellantens anbringende må derfor forkastes.

53 Retten fastslår, at striden mellem parterne om, hvorvidt sagsøgeren skulle have skjult oprettelsen af den nye konto for sine overordnede er ganske irrelevant, idet sagsøgerens ansvar hovedsaglig beror på, at han ikke rettidigt som institutionens regnskabsfører har foretaget postering af de pågældende transaktioner (præmis 171). Retten tilføjer, at det intetsteds i sagens akter fremgår, at enten den anvisningsberettigede eller finansinspektøren var bekendt med oprettelsen af den omtvistede bankkonto. Retten henholder sig herved til en skrivelse af 5. juni 1981 fra sagsøgeren til Paludan-Müller, den daværende direktør for Finansafdelingen og anvisningsberettiget med hensyn til indtægter, samt en skrivelse af 22. januar 1982 fra sagsøgeren til Etien, daværende finansinspektør (præmis 172).

54 For så vidt angår det spørgsmål, der gennemgås i den appellerede doms præmis 171, anfører appellanten, at Retten ikke af den angivne grund kunne erklære spørgsmålet ganske irrelevant, uden først at have taget stilling til sagsøgerens argumentation om, at han ikke kunne gøres ansvarlig for, at transaktionerne i forbindelse med den omstridte kontrol ikke blev registreret, hverken på grundlag af finansforordningens artikel 63 (denne bestemmelse omhandler alene det generelle regnskab, mens den omstridte konto henhører under forskudsforvaltningen) eller artikel 50 og 51 i gennemførelsesbestemmelserne (idet disse bestemmelser alene omhandler forskudsbestyrerens egne forpligtelser).

55 Det bemærkes hertil, at modsat det af appellanten anførte, har Retten allerede taget stilling til den argumentation i dommens præmis 167-169. Hvis appellanten med dette anbringende vil gøre gældende, at Retten fejlagtigt har anset ham for medansvarlig, må anbringendet forkastes som ubegrundet, idet Retten med føje fastslog, at efter finansforordningens artikel 17, stk. 3, artikel 20, 49, 63 og 70 samt artikel 46-54 i gennemførelsesbestemmelserne er regnskabsføreren medansvarlig for de ulovligheder, der begås af forskudsbestyreren, hvis han, skønt oplyst herom, ikke træffer de nødvendige foranstaltninger eller ikke foretager såvel ordinær som ekstraordinær kontrol af forskudsforvaltningens regnskab.

56 Appellanten gør, for så vidt angår det af Retten i den appellerede doms præmis 172 fremførte, endvidere gældende, at Retten ikke har angivet nogen grund for, at den ikke har taget hensyn til det forhold, at disciplinærrådet i sagen Offermann havde konstateret, at eksistensen af den omstridte konto ikke var blevet holdt skjult, idet nemlig enhver person, som var bemyndiget hertil, altid havde kunnet få kendskab til dossieret vedrørende Midland Bank. Desuden har Retten heller ikke taget hensyn til den argumentation, sagsøgeren har fremført i sin replik, og hvorefter det, modsat det angivne i den begrundede udtalelse fra disciplinærrådet i sagen de Compte, fremgik af den begrundede udtalelse fra disciplinærrådet i sagen Offermann, at Paludan-Müller, direktør for Finansafdelingen og anvisningsberettiget med hensyn til Parlamentets indtægter, i februar 1982 havde fået kendskab til den omstridte konto.

57 Det bemærkes hertil, at Retten alene i dommens præmis 172 fastslår, at det intetsteds i sagens akter fremgår, at enten den anvisningsberettigede eller finansinspektøren, i hvert fald før den 22. januar 1982, der er det relevante tidsrum, var bekendt med oprettelsen af den omtvistede bankkonto. Appellantens anbringende, der hovedsaglig er rettet mod den vurdering, som Retten i det nævnte præmis har anlagt, må derfor afvises.

B — *Vedrørende klagepunktet om tilsidesættelsen af forpligtelsen til en behørig forvaltning af betalingsbevillingerne*

58 Retten oplyser i den appellerede doms præmis 174, at sagsøgeren inden fremsættelsen af sin dokumentation vedrørende klagepunktet om indløsning af to checks, trukket på Midland Bank, har citeret en passage i den omtvistede afgørelse, hvorefter »... de Compte [ikke] har opfyldt sine forpligtelser til en behørig forvaltning af betalingsbevillingerne, idet han har indløst to checks uden klar og gyldig dokumentation ... og idet han ikke foretog postering på 'kasseudskriftsregnskabet' af betalingen, der skete ved kassen i Luxembourg .. og ikke samtidig opførte indløsningen af disse checks i regnskabet ...«. Retten fastslår senere (præmis 175), at sagsøgeren har fortolket dette klagepunkt således, at han alene foreholdes ikke øjeblikkeligt at have foretaget de nødvendige posteringer vedrørende indløsningen af checkene.

59 Retten bemærker i den appellerede doms præmis 181, at sagsøgeren med urette begrænser rækkevidden af klagepunktet over ham til alene at skulle angå »en ikke øjeblikkelig regnskabsførelse« af de to checks. Det fremgår nemlig af den disciplinære afgørelse, at han også foreholdes at have indløst disse to checks uden nogen klar og gyldig dokumentation og ikke at have registreret indløsningen i »kasseudskriftsregnskabet« over Parlamentets kasse i Luxembourg inden tre måneder efter deres indløsning.

60 Appellanten gør gældende, at begrundelsen i den appellerede doms præmis 181 er ukorrekt, eller i hvert fald utilstrækkelig, idet han i stævningen havde gengivet visse uddrag af Saby-rapporten med henblik på at gendrive klagepunktet om, at han har indløst to checks uden klar og gyldig dokumentation. Appellanten anfører derfor, at han ikke har begrænset rækkevidden af dette klagepunkt til »ikke-øjeblikkelig postering« af de to checks, som Retten med urette fastslår.

61 Det bemærkes hertil, at som anført af generaladvokaten i punkt 125 og 127 i forslaget til afgørelse har Retten bedømt rækkevidden af dette anbringende

fuldstændig korrekt. Det fremgår nemlig klart af punkt 64, 65 og 66 i den til Retten indleverede stævning, at sagsøgeren med disse punkter alene har villet behandle spørgsmålet om den forsinkede postering, og at uddraget fra Saby-rapporten alene tjente til at gendrive dette særlige klagepunkt, hvilket også fremgår af de heri foretagne understregninger.

62 Dette anbringende må derfor forkastes.

63 Det fastslås i den appellerede doms præmis 182, at den omstændighed, at der i den disciplinære afgørelse som formildende omstændighed er taget hensyn til den dårlige organisering af Parlamentets Finanstjeneste på tidspunktet for de pågældende handlinger, samt at der ikke forelå tilstrækkelige arbejdsmidler, og at personalet var utilstrækkeligt, ikke indebærer, at sagsøgeren fritoges for forpligtelsen til at forvalte betalingsbevillingerne korrekt.

64 Appellanten gør gældende, at Retten ikke juridisk kunne fastslå, at der ikke var modstrid mellem på den ene side at anse de anførte forhold som formildende omstændigheder og på den anden side alligevel at foreholde ham ikke at have forvaltet betalingsbevillingerne behørigt.

65 Det bemærkes hertil, at den anfægtede doms begrundelse ikke er behæftet med en fejltagelse, idet der ikke foreligger nogen modstrid mellem på den ene side at anse de angivne forhold som formildende omstændigheder og på den anden side ikke at anse dem for forhold, der kan fritage sagsøgeren for forpligtelsen til en behørig forvaltning af betalingsbevillingerne. Appellantens anbringende må derfor forkastes.

66 Retten fastslår også (præmis 182), at de samme forhold (dårlig organisering, utilstrækkelige arbejdsmidler) heller ikke kan frifinde sagsøgeren for dette klage-

punkt, idet der foruden den konstaterede forsinkelse med posteringen af de to checks også blev begået en række andre overtrædelser ved deres indløsning.

67 Appellanten gør gældende, at Retten burde have præciseret disse overtrædelser. Hvis Retten herved henholder sig til den såkaldte mangel på klar og gyldig dokumentation, mener appellanten, at han allerede har gendrevet dette klagepunkt.

68 Det bemærkes hertil, at Retten i den appellerede doms præmis 181 udtømmende angiver de klagepunkter, der, foruden »en ikke-øjeblikkelig regnskabsførelse« af de to checks, er blevet fremført mod sagsøgeren i forbindelse med indløsningen af checkene, og som ifølge Retten ikke er blevet bestridt af sagsøgeren. Rettens begrundelse gør det altså muligt at identificere »de øvrige overtrædelser«, som Retten henholder sig til i den appellerede doms præmis 182.

69 Dette anbringende må derfor forkastes.

70 I samme præmis i den appellerede dom fastsloges, at sagsøgeren, henset til hans højtstående stilling i Finanstjenesten, ikke under henvisning til de vanskelige arbejdsmæssige forhold, som har kunnet eksistere i tjenesten på et vist tidspunkt, kan hævde at være fritaget fra ethvert ansvar.

71 Appellanten gør gældende, at denne udtalelse fra Retten ikke er forenelig med det forhold, at der ikke blev rejst disciplinærsag mod andre højtstående tjenestemænd, som også havde været genstand for kritik, bl.a. i Revisionsrettens Særberetning vedrørende medlemmernes kasse.

72 Dette anbringende er rettet mod en vurdering, som Retten har anlagt vedrørende de faktiske forhold, og må derfor afvises.

73 Vedrørende appellantens argumentation om, at ansvaret for at foretage regnskabsførelse af de to pågældende checks påhvilede forskudsbestyreren, eftersom der var tale om checks trukket på en bankkonto under forskudsforvaltningen, henviser Retten til dens bemærkninger vedrørende det foregående klagepunkt (oprettelse af en rentebærende konto) og tilføjer, at sagsøgeren i langt højere grad medvirkede ved de overtrædelser, som ledsagede indløsningen af de to checks, end dem, som vedrørte kontoens oprettelse (præmis 183).

74 Appellanten anfægter disse bemærkninger i den appellerede dom og henviser, for så vidt angår det forhold, at ansvaret ifølge appellanten udelukkende påhvilede forskudsbestyreren, til den argumentation, han fremførte under klagepunktet om oprettelse af en rentebærende konto. Han anfører desuden, at begrundelsen vedrørende hans medvirken til overtrædelserne i forbindelse med indløsningen af de to checks er utilstrækkelig, idet Retten ikke har angivet, hvorledes denne medvirken kunne have nogen som helst relevans for ansvaret for en forvaltning, som påhvilede forskudsbestyreren.

75 Det bemærkes hertil, at for så vidt appellantens anbringende vedrører afgrænsningen af hans ansvar i forhold til forskudsbestyreren, er det allerede blevet behandlet og forkastet under anbringendet om oprettelsen af en rentebærende konto. Desuden må det afvises, fordi det vedrører en af Retten foretaget faktisk vurdering.

C — *Klagepunktet om tilsidesættelse af forpligtelsen til kun at afholde udgifter mod forelæggelse af bilag og til at opbevare disse*

76 Appellantens fremførelse under appellen af de retlige anbringender gør det nødvendigt forudgående at angive følgende præmisser i Rettens dom:

»195. Retten fastslår, at parternes argumentation vedrørende dette klagepunkt hovedsagelig drejer sig om to spørgsmål, nemlig først om det er godtgjort, at underskuddet på 4,1 mio. BFR, som blev konstateret i medlemmernes kasse, og som der ikke forelå bilag for, beror på posteringen vedrørende en indløsning af et samlet beløb i BFR af to checks trukket på Midland Bank; dernæst om forpligtelsen og herved ansvaret for under en forskudsforvaltning kun at afholde udgifter mod forelæggelse af bilag og opbevare disse påhviler forskudsbestyreren eller regnskabsføreren.

196. Det bemærkes med hensyn til første spørgsmål, at ansættelsesmyndigheden har begrundet den konklusion, den nåede til i sin disciplinære afgørelse, idet den henviste til følgende forhold. Saldoen i 'kassen for BFR' ved udløbet af regnskabsåret 1981 svarede til det beløb, der var angivet på regnskabsfortegnelsen for 'kasse for BFR' på tidspunktet for den af Revisionsretten den 18. marts 1982 gennemførte kontrol. Det fremgik af Parlamentets bøger, at en postering på 4 136 125 BFR, der udgjorde det samlede beløb i BFR af de to checks, trukket på Midland Bank, blev opført den 28. februar 1982. Revisionsretten har bestridt, at denne postering har kunnet finde sted den 28. februar 1982, idet den ikke forelå ved dens kontrol af medlemmernes kasse i marts 1982. Ved denne postering forekommer en forskel mellem kontiene 'regnskabsfortegnelse — Midland Bank' og 'kasse for BFR' på den ene side og den kassebog, som føres over kassebeholdningen i pengeskabet, på den anden side. Denne forskel udgør et kasseunderskud af samme størrelse, nemlig 4 136 125 BFR, hvis eksistens blev bekræftet af Revisionsretten, af Parlamentets interne kontrol og af Parlamentets afgørelse af 11. juli 1986 om meddelelse af decharge for regnskabsåret 1982. Sagsøgeren har i skrivelsen af 30. marts 1982 til Parlamentets formand erkendt en ikke-bogført udgift på 4 121 573 BFR. Sagsøgeren, der i kraft af sin stilling som regnskabsfører burde begrunde enhver

kassetransaktion, har ikke forelagt noget bilag for betaling at et tilsvarende beløb som kasseunderskuddet og heller ikke givet nogen forklaring på underskuddets fremkomst.

200. Retten bemærker under hensyn til de konklusioner, der figurerer i de ovenstående gennemgåede sagsakter, at ansættelsesmyndigheden i den anfægtede afgørelse har lagt til grund, at der bestod en sammenhæng mellem underskuddet på 4, l mio. BFR i medlemmernes kasse og indløsningen af de to omtvistede checks trukket på Midland Bank, og fastslået, at posteringen vedrørende denne transaktion ikke blev foretaget søndag den 28. februar 1982, men senere, nemlig den 18. marts 1982, på hvilken dato Revisionsretten foretog en kontrol. Ansættelsesmyndigheden har anset det for godtgjort, at den sene registrering af posteringen vedrørende indløsningen af de to checks førte til opdagelsen af et underskud på 4 136 215 BFR, hvilket beløb svarede til de nævnte to checks' samlede beløb. Retten finder, at den af ansættelsesmyndigheden anlagte fortolkning af de forhold, som var forelagt den, støttes af de efterfølgende udtalelser fra henholdsvis Revisionsretten og disciplinærrådet, som begge gennemførte omhyggelige forespørgsler og undersøgelser for at opklare omstændighederne omkring underskuddets forekomst.

201. Under disse omstændigheder og under hensyn til den udtalelse, som Revisionsrettens repræsentant fremsatte for disciplinærrådet, hvorefter det selv ved en nøjagtig overensstemmelse mellem den regnskabsmæssige forskel og checkenes beløb ikke med sikkerhed kunne fastslås, at underskuddet beroede på indløsning af nævnte checks, bemærker Retten, at det i den anfægtede afgørelse med føje har kunnet anses for godtgjort, at de manglende bilag i dette tilfælde vedrører indløsningen af de to checks trukket på Midland Bank. Heraf følger, at sagsøgeren ikke har kunnet bevise, at den anfægtede afgørelse ikke er korrekt begrundet eller beror på en klart faktisk eller retlig vildfarelse eller magtfordrejning; alle begreber, som udgør grænserne for den retlige prøvelse af en forvaltningsakt, der foretages af Retten i et annullationssøgsmål.

202. Subsidiært bemærkes som anført i den disciplinære afgørelse, at sagsøgeren i skrivelsen af 30. marts 1982 til Parlamentets formand erkendte, at der ikke var sket bogføring under udgifter af et beløb på 4 121 573 BFR, hvilket omtrentligt svarer

til de to checks' beløb og i samme skrivelse anmodede om, at dette forhold blev berigtiget ved udgiftsanvisning. Selv om man antager sagsøgerens opfattelse, nemlig at underskuddet ikke havde nogen sammenhæng med indløsning af de to checks, kan man alligevel ikke nå til andet resultat, idet sagsøgeren ikke på noget tidspunkt under disciplinærsagen har kunnet fremskaffe bilagene vedrørende det pågældende beløb. Retten kan ikke tilslutte sig sagsøgerens generelle påstand, hvorefter forskellen var strukturelt betinget på grund af det regnskabssystem, der på daværende tidspunkt anvendtes i Parlamentet.

203. Vedrørende det andet spørgsmål, nemlig om forpligtelsen og altså ansvaret for at opbevare de pågældende bilag vedrørende indløsning af de to checks i denne sag påhvilede sagsøgeren eller forskudsbestyreren, lægger Retten artikel 20 og artikel 70, stk. 1 og 2, i finansforordningen og gennemførelsesbestemmelsernes artikel 50-53 til grund. Det fremgår af disse bestemmelser, at ansvaret for fremlæggelse og opbevaring af bilag under forskudsforvaltningen først påhviler forskudsbestyreren. Regnskabsføreren, som skal kontrollere forskudsforvaltningens regnskab og give forskudsbestyreren instruktioner, bliver ansvarlig fra det tidspunkt, da han ikke giver de fornødne instruktioner om at opbevare de pågældende bilag.

204. Som allerede anført var sagsøgeren direkte impliceret ved indløsningen af de to checks, idet han selv påførte dem den anden underskrift og ifølge eget udsagn selv deponerede kontanterne, udbetalt i tre valutaer, i Parlamentets pengeskab i Luxembourg. Under disse omstændigheder har disciplinærrådet med føje statueret, at sagsøgeren har handlet groft uagtsomt ved ikke på behørig vis at have sørget for opbevaring af Parlamentets værdier.

205. Det fremgår af det ovenfor anførte, at sagsøgerens anbringende i dets helhed må anses for ubegrundet.«

77 Appellanten gør helt generelt og ubestemt gældende, at Rettens grunde ikke er juridisk korrekte og under alle omstændigheder behæftet med en retlig eller faktisk vildfarelse. Desuden gør han gældende, at den retlige begrundelse herfor er så utilstrækkelig, at der er tale om en manglende begrundelse og en tilsidesættelse af hans ret til forsvar.

78 De anbringender, som appellanten konkret har fremsat, behandles nedenfor, for så vidt som de er relevante.

79 Vedrørende den appellerede doms præmis 195 gør appellanten gældende, at Rettens formulering af det første spørgsmål er fejlagtigt, idet der herved »in limine« gås ud fra det, der netop skal bevises, nemlig at der forelå et underskud på 4 100 000 BFR i medlemmernes kasse, som der ikke var bilag for.

80 Dette anbringende må forkastes. Det fremgår nemlig af den appellerede dom i dens helhed, at Retten undersøgte spørgsmålet, om ansættelsesmyndigheden ikke med urette havde fastslået eksistensen af dette underskud.

81 Appellanten hævder endvidere med hensyn til det andet spørgsmål i præmis 195, at Retten har undladt at tage hensyn til, om andre personer eventuelt var ansvarlige, f.eks. den anvisningsberettigede.

82 Dette anbringende må forkastes. Appellanten angiver ikke på nogen måde, hvorfor en sådan undladelse bør medføre annullation af en dom om hans eget ansvar.

83 Appellanten har fremført forskellige anbringender vedrørende den appellerede doms præmis 196.

84 Disse anbringender må forkastes, fordi de er irrelevante. Præmis 196 indeholder alene en redegørelse for begrundelsen for den afgørelse fra ansættelsesmyndigheden, som anfægtes ved Retten, men ikke nogen faktisk eller retlig vurdering fra Rettens side.

85 Appellanten bestrider også Rettens bemærkninger i den appellerede doms præmis 200. Navnlig anfører han, at forbindelsen mellem det opståede »underskud« på 4 100 000 BFR og indløsningen af de to checks tilbagevises af Parlamentet selv, idet Parlamentets klagepunkt over for sagsøgeren var, at han ikke havde opbevaret bilagene, og ikke, at han dækkede underskuddet ved hjælp af de to checks (dommens præmis 192, sidste punktum).

86 Dette anbringende må afvises fra realitetsbehandling, idet appellanten herved med forskellige argumenter bestrider Rettens faktiske vurdering.

87 Appellanten gør, for så vidt angår samme præmis 200 i den appellerede dom, gældende, at Retten ikke, bl.a. på grundlag af Revisionsrettens udtalelse af juli 1982 og 1985, kunne fastslå, at oprindelsen til »underskuddet« var godtgjort. Parlamentets afgørelse af 11. juli 1986 vedrørende decharge for regnskabsåret 1982 indeholder nemlig en betragtning, hvorefter »forskellen mellem kassen og hovedregnskabet ... [ikke] er blevet klart forklaret«. Retten burde i hvert fald have angivet grunden til, at denne afgørelse fra Parlamentet ikke burde tages i betragtning. Endelig hævder sagsøgeren, at Retten ikke kunne anse det for godtgjort, at der var forbindelse mellem forekomsten af »underskuddet« og indløsningen af de to checks, eller fastslå, at der var tale om »opklarede forhold«, eftersom sagsøgeren og

hans efterfølger med hensyn til meddelelse af decharge for regnskabsåret 1982 var blevet behandlet på samme måde af selve Parlamentet.

88 Disse anbringender vedrører en vurdering, som Retten har anlagt vedrørende de faktiske forhold, og må derfor afvises fra realitetsbehandling.

89 Appellanten gør endvidere gældende, at Rettens konklusion i den appellerede doms præmis 201 er fejlagtig, idet han har påvist, at Retten uretmæssigt fastslog, at der var forbindelse mellem »underskuddet« og indløsningen af de to checks.

90 Dette anbringende må også afvises fra realitetsbehandling, idet appellanten hermed anfægter en vurdering, som Retten har anlagt vedrørende et faktisk forhold.

91 Appellanten hævder endvidere, at den samme konklusion fra Retten (den appellerede doms præmis 201) også er fejlagtig, fordi Retten ikke under de foreliggende omstændigheder med føje kunne fastslå, at sagsøgeren ikke har kunnet modbevise den af Retten anlagte vurdering, eftersom sagsøgeren ikke havde haft fri adgang til regnskaberne, og hans subsidiære påstand om udpegelse af et udvalg af sagkyndige blev afvist. Retten har herved tilsidesat hans ret til forsvar.

92 Det bemærkes hertil, at anbringendet om det såkaldte afslag på fri adgang til regnskaberne allerede er blevet afvist fra realitetsbehandling (jf. ovenfor præmis 38). Vedrørende appellantens yderligere anbringende om, at Retten afviste hans påstand

om nedsættelse af et sagkyndigt udvalg, har appellanten fremført en særlig argumentation mod denne del af dommen, som behandles senere (jf. præmis 121 ff.).

93 Appellanten fremfører herefter visse anbringender, der er rettet mod Rettens bemærkninger i den appellerede doms præmis 202.

94 Det fastslås, at præmis 202 indeholder Rettens subsidiære begrundelse. Da appellantens anbringender vedrørende hovedbegrundelsen er blevet forkastet, findes det unødvendigt at behandle de anbringender, hvori appellanten bestrider den subsidiære begrundelse.

95 Appellanten gør gældende, at den appellerede doms præmis 203 er behæftet med en begrundelsesmangel, fordi, modsat Rettens udsagn, bilagene vedrørende indløsningen af de to checks forelå og under alle omstændigheder er blevet opbevaret indtil den 30. april 1982, tidspunktet for sagsøgerens forflyttelse; dette er ubestridt og godtgøres af sagens akter. De bilag, der ikke forelå, var bilagene, der kunne forklare »kasseunderskuddet«.

96 Det bemærkes hertil, at den fejltagelse, som appellanten har påtalt, alene beror på en formuleringsfejl, hvilket fremgår af en sammenligning mellem den formulering, der er anvendt i præmis 203, og formuleringen i præmis 195, hvor Retten angiver, hvilke spørgsmål den vil behandle i de følgende præmisser. Det fremgår nemlig ved gennemlæsning af præmis 195, at Retten klart har sat de manglende bilag i forbindelse med underskuddet på 4 100 000 BFR, og ikke med indløsningen af de to checks. Under disse omstændigheder kan den begåede formuleringsfejl ikke anses for at udgøre en mangel ved begrundelsen, der vedrørende dette spørgsmål kan

medføre ophævelse af den appellerede dom (jf. således vedrørende forordninger, dom af 24.1.1991, sag C-27/90, SITPA, Sml. I, s. 133, præmis 13).

97 Appellanten gør gældende, at den appellerede doms præmis 204 er behæftet med en begrundelsesmangel af følgende grunde: a) principalt kan hans såkaldte medvirken ved indløsningen af checkene ikke have nogen som helst forbindelse med forpligtelsen til »at opbevare Parlamentets værdier«, eftersom bilagene vedrørende denne transaktion forelå, b) subsidiært er hans medvirken irrelevant for forpligtelsen til at opbevare Parlamentets værdier, og c) mere subsidiært angiver Retten selv (i præmis 203), at ansvaret for opbevaring af bilagene påhvilede forskudsbestyreren, idet regnskabsføreren alene har en »instruktionsforpligtelse«, som Retten ikke godtgør er blevet tilsidesat.

98 På grundlag af det ovenfor under præmis 96 anførte bliver appellantens principale argument overflødigt. Vedrørende de to øvrige argumenter bemærkes indledningsvis, at formuleringen i den appellerede doms præmis 204, hvorefter sagsøgeren var direkte impliceret ved indløsningen af de to checks, »idet han ... ifølge eget udsagn selv deponerede kontanterne ... i Parlamentets pengeskab ...« alene er et argument, som Retten har taget fra sagsøgerens eget udsagn, og ikke indebærer, at Retten betragter det som korrekt. Retten har derimod allerede i præmis 201 principalt fastslået, at indløsningen af de to checks trukket på Midland Bank var årsagen til det konstaterede underskud.

99 Når henses til denne præcisering er den betragtning, som er underforstået i den appellerede doms præmis 204, den, at sagsøgeren burde kunne forklare, hvad det manglende beløb var blevet brugt til, eftersom han var direkte impliceret i

indløsningen af de to checks, der var årsag hertil, og at han i mangel af en sådan forklaring måtte anses for medansvarlig for det forhold, at der ikke forelå bilag for nævnte beløb.

100 Appellanten gør gældende, at Retten ikke kan gøre ham medansvarlig for, at der ikke forelå bilag for det manglende beløb, blot fordi han medvirkede ved indløsningen af de to checks, idet denne medvirken var ganske irrelevant for de manglende bilag.

101 Når henses til begrundelsen i den appellerede doms præmis 204, som uddybet ovenfor (præmis 99), findes appellantens anbringende at vedrøre en faktisk vurdering for Retten og må derfor afvises fra realitetsbehandling.

Overtrædelse af vedtægtens artikel 86, stk. 1, og af finansforordningens artikel 70, stk. 1, og artikel 71 samt tilsidesættelse af lighedsprincippet, princippet om billighed og princippet om fordelende retfærdighed samt om magtfordrejning

102 Det bemærkes, at finansforordningens artikel 71 konkretiserer vedtægtens bestemmelser (bl.a. artikel 86-89), hvorefter anvisningsberettigede, finansinspektører, regnskabsførere, underordnede regnskabsførere og forskudsbestyrere kan ifalde økonomisk og disciplinært ansvar for deres handlinger under tjenesten. Indholdet af vedtægtens artikel 86 og finansforordningens artikel 70 er behandlet under ovennævnte præmis 42.

103 Retten fastslår i den appellerede dom, at sagsøgeren efter de ham foreholdte klagepunkter har handlet groft uagtsomt som anført i finansforordningens artikel 70, stk. 1. Retten finder, at ulovlighederne i forbindelse med oprettelsen af den omtvistede konto i Midland Bank, London, undladelsen af at regnskabsføre eller for sent at regnskabsføre visse transaktioner vedrørende indløsningen af de to checks og

tilsidesættelsen af forpligtelsen til kun at afholde udgifter mod fremlæggelse af bilag samt at sørge for disses opbevaring, alle klagepunkter, som Retten har fundet begrundet, udgør uagtsomme handlinger fra sagsøgerens side, der er så meget mere alvorlige, som sagsøgeren i kraft af sin stilling som regnskabsfører beklædte den højeste stilling i forvaltningen af institutionens regnskab (præmis 211).

104 Appellanten gør gældende, at begrundelsen, der er baseret på, at klagepunkterne mod ham fandtes holdbare, ikke er retligt korrekt, idet det må erkendes, at begrundelsen, der førte til dette resultat, i sig selv er ulovlig.

105 Det bemærkes hertil, at appellantens anbringender vedrørende den appellerede doms begrundelse, som ligger til grund for, at de mod appellanten foreholdte klagepunkter blev fundet holdbare, alle indtil nu er blevet forkastet. Rettens kvalificering, hvorefter sagsøgeren ved de begåede ulovligheder og undladelser har handlet groft uagtsomt efter finansforordningens artikel 70, stk. 1, kan ikke anses for at være retsstridig.

106 Appellanten hævder endvidere, at den begrundelse, der er baseret på, at han »i kraft af sin stilling som regnskabsfører beklædte den højeste stilling i forvaltningen af institutionens regnskab«, er i modstrid med Rettens tidligere udsagn om, at han for så vidt angår regnskabsførelsen under forskudsforvaltningen ikke var underlagt en forvaltningsforpligtelse, men en kontrol- og instruktionsforpligtelse. Desuden lod Retten finansinspektørens ansvar ganske ude af betragtning, der i forhold til forskudsbestyreren er det samme som regnskabsførerens.

107 Det bemærkes, at den anfægtede begrundelse er af supplerende karakter og ikke er nødvendig for kvalificeringen af sagsøgerens handlinger. Under alle omstændigheder indeholder den appellerede dom ingen modsætninger, idet meningen med den nævnte sætning ikke er, at sagsøgerens stilling indebar en forvaltningsforpligtelse, men var en stilling på så højt et niveau, at den medførte øget ansvar inden for ordningen om regnskabsførelsen (jf. også den appellerede doms præmis 222). Anbringendet må derfor forkastes.

108 Endelig finder appellanten, at Retten ikke har taget stilling til hans argumenter, der var baseret på de af ham ved flere lejligheder fremsatte advarsler, den generelt dårlige organisering af Parlamentets Finanstjeneste og de utilstrækkelige arbejdsmidler.

109 Det bemærkes, at skønt disse forhold eventuelt kunne påvirke ansættelsesmyndighedens valg af sanktion, kan de ikke påvirke den retlige kvalificering af sagsøgerens adfærd, som Retten har foretaget. Dette anbringende må derfor forkastes.

110 Det fastslås i den appellerede dom, at forskellen mellem afgørelserne i disciplinærsagen mod forskudsbestyreren og regnskabsføreren, altså sagsøgeren selv, er irrelevant i denne sag, når henses til princippet om, at enhver disciplinærsag er en selvstændig sag, hvis princips overholdelse skal være forenelig med lighedsprincippet, princippet om billighed og fordelende retfærdighed (præmis 212).

111 Appellanten gør gældende, at Retten ikke har taget hensyn til, at der overhovedet ikke er blevet indledt nogen disciplinærsag mod andre eventuelt ansvarlige tjenestemænd, f.eks. finansinspektøren. Han mener, at man ikke som begrundelse for denne forskel kan henvise til princippet om, at enhver disciplinærsag er en selvstændig sag. Under alle omstændigheder angiver Retten ikke, hvorledes man kan forene disse generelle principper med en behandling af personer, som også ifalder ansvar, der er diametralt modsat heraf.

112 Appellantens anbringende er baseret på den forudsætning, at der var andre ansvarlige, og at Retten kunne behandle og fastslå disse personers ansvar, og endog anfægte frifindelsen af forskudsbestyreren efter udløbet af den disciplinærsag, der var anlagt mod ham. Men den disciplinærsag, som afsluttedes med afgørelsen af 18. januar 1984, angik alene sagsøgeren, og princippet om, at enhver disciplinærsag er en selvstændig sag, afskærer Retten fra at handle som foreslået af sagsøgeren. Dette anbringende må derfor forkastes som ubegrundet.

113 For så vidt angår Rettens forkastelse af sagsøgerens anbringende om, at der forelå magtfordrejning (præmis 213 og 214), erklærer appellanten, at han på dette punkt overlader det til Domstolen at bedømme, om Retten ikke, når henses til de argumenter han havde fremført, har overskredet grænserne for sin prøvelsesret.

114 Denne erklæring kan ikke anses for at udgøre et anbringende til støtte for appellen, eftersom appellanten ikke har påvist nogen konkret fejl i Rettens begrundelse.

115 Retten fastslår i den appellerede dom, at efter Domstolens praksis kan Retten ikke sætte sin vurdering i stedet for ansættelsesmyndighedens ved valg af den passende sanktion, undtagen i tilfælde af åbenbar vildfarelse eller magtfordrejning (præmis 220), og at vedtægtens bestemmelser ikke fastsætter noget bestemt forhold mellem de heri opregnede sanktioner og de forskellige former for overtrædelse af tjenestepligterne, der begås af tjenestemænd, hvorfor valget af den sanktion, der skal pålægges, er baseret på en generel vurdering af sagens samtlige konkrete omstændigheder og særegenheder (præmis 221).

116 Retten udtaler herefter:

»222. Hertil bemærkes, at klagepunkterne i den disciplinære afgørelse over sagsøgeren vedrører alvorlige overtrædelser af forpligtelser, som påhvilede sagsøgeren i henhold til finansforordningen, og at sagsøgeren, som institutionens regnskabsfører i henhold til finansforordningen, var hovedansvarlig for en god forvaltning af Regnskabsafdelingen. Hertil tilføjes, at ansættelsesmyndigheden, for så vidt angår såvel spørgsmålet om, hvilke handlinger der må anses for bevist og deres retlige kvalificering, som vurderingen af de formildende omstændigheder og valg af den passende sanktion, fulgte disciplinærrådets anbefalinger. Under disse omstændigheder finder Retten ikke, at sagsøgerens degradation til lønklasse A7 kan anses for en sanktion, der er åbenbart urimelig.

223. Sagsøgerens sidste annullationsanbringende om overtrædelse af proportionalitetsprincippet er derfor heller ikke holdbart.«

117 Appellanten gør gældende, at begrundelsen i den appellerede doms præmis 222 ikke er retligt korrekt. Retten tager navnlig ikke stilling til den argumentation, som sagsøgeren har fremført netop på dette punkt i hans replik, hvor han understregede, at der var tale om formelle klagepunkter over ham, og at der forelå flere formildende omstændigheder.

118 Dette anbringende må forkastes. Som det fremgår af den appellerede dom, har Retten taget hensyn til den af sagsøgeren fremførte argumentation.

119 Appellanten gør endvidere gældende, at det forhold, at Retten lagde til grund, at han var hovedansvarlig for regnskabsførelsen, strider mod Rettens udtalelse (i præmis 203) vedrørende forskudsbestyreren, og i øvrigt er ukorrekt, idet det er fast og ubestridt, at den regnskabsførelse, der er tale om i denne sag, påhvilede forskudsbestyreren.

120 Dette anbringende må forkastes. Appellantens argument om, at den pågældende regnskabsførelse henhørte under forskudsforvaltningen, er allerede blevet forkastet ovenfor (jf. præmis 54, 55, 74, 75 og 97-99). Det bemærkes endvidere, at Retten i den appellerede doms præmis 203 og 204, samtidig med at understrege forskudsbestyrerens forpligtelser, fastslår, at sagsøgeren har tilsidesat de forpligtelser, som påhviler ham.

Rettens afslag på udpegelse af et udvalg af sagkyndige

121 Retten afviste sagsøgerens subsidiære påstand om udnævnelse af et udvalg af sagkyndige. Retten anfører først her, som sagsøgeren angav under retsmødet, at udvalgets opgave skulle bestå i at give en udtalelse vedrørende begrundelsen for det tredje klagepunkt (manglende bilag for 4 100 000 BFR) og bemærker hertil, at i henhold til procesreglementets artikel 45, stk. 1, tilkommer det Retten at vurdere hensigtsmæssigheden af en sådan foranstaltning. Retten anfører herefter følgende:

»228. I denne sag fremgår det af de samlede sagsakter, som disse er blevet gennemgået og undersøgt af Retten, af det beviste klagepunkt om manglende forelæggelse af bilag (jf. ovenfor dommens præmis 195-202), af den omstændighed, at sagsøgeren ikke har indgivet nogen bemærkning til opgørelsen og status af 30. april 1982 — som Parlamentet på Rettens anmodning har fremlagt — og af det lange tidsrum, som forløb mellem de omtvistede handlinger, at den af sagsøgeren anmodede bevisoptagelse ikke er til nogen nytte for Retten, som finder, at sagen er blevet tilstrækkeligt oplyst under retsforhandlingerne. Retten kan derfor ikke give sagsøgeren medhold i disse subsidiære påstande.«

122 Appellanten gør gældende, at Retten ved ikke at give ham medhold i disse påstande har overskredet grænserne for dens prøvelsesret og har baseret sig på urigtigt retligt grundlag. Den omstændighed, at Retten har baseret sig på klagepunktet vedrørende den manglende forelæggelse af bilag, er retligt forkert, når henses til den forvirring, Retten udviste ved behandlingen af dette klagepunkt, nemlig mellem bilagene vedrørende indløsningen af de to omstridte checks (som forelå) og de eneste eksisterende bilag for udgifter på et beløb mere eller mindre lig med beløbet på de to checks. Rettens udtalelse om, at sagsøgeren ikke har indgivet nogen bemærkning til opgørelsen og status af 30. april 1982, er ukorrekt. Appellanten har herved henvist til udtalelsen i sin replik til Retten, hvor han bl.a. oplyser, at det pågældende dokument ikke kan gøres gældende mod ham, idet det blev udarbejdet efterfølgende af administrationen og uden hans vidende. Appellanten

gør endvidere gældende, at Rettens henvisning til det lange tidsrum, som forløb efter de omtvistede handlinger, heller ikke er retligt korrekt og desuden udgør en overtrædelse af hans ret til forsvar. Endelig anfører appellanten, at Retten ikke tog hensyn til, at han aldrig har kunnet gennemføre de nødvendige undersøgelser, eller til, at der ikke skete nogen regnskabsaflæggelse mellem ham og hans efterfølger ved hans forflyttelse.

123 Det bemærkes hertil, at den appellerede doms begrundelse er baseret på, at »den af sagsøgeren anmodede bevisoptagelse ikke er til nogen nytte for Retten, som finder, at sagen er blevet tilstrækkeligt belyst under retsforhandlingerne«. De øvrige nævnte forhold i præmis 228 udgør supplerende grunde, som ikke udgør det nødvendige grundlag for afgørelsen. Men de anbringender, som appellanten har rettet mod disse supplerende grunde, rejser ikke tvivl om den af Retten ovenfor anførte vurdering. De må derfor afvises fra realitetsbehandling.

124 Det fremgår af det anførte, at appellen må forkastes.

Sagens omkostninger

125 Procesreglementets artikel 70 bestemmer, at i tvister mellem Fællesskaberne og deres ansatte bærer institutionerne selv deres egne omkostninger. Det fremgår imidlertid af procesreglementets artikel 122, stk. 2, at denne bestemmelse ikke finder anvendelse ved appel iværksat af en tjenestemand eller anden ansat ved en institution. Herefter må procesreglementets artikel 69, stk. 2, finde anvendelse i sagen, som bestemmer, at det pålægges den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Appellanten har tabt denne sag og bør derfor tilpligtes at betale sagens omkostninger ved Domstolen.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

1) Appellen forkastes.

2) Appellanten betaler sagens omkostninger.

Mancini Diez de Velasco Kakouris

Schockweiler Murray

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 2. juni 1994.

R. Grass
Justitssekretær

G. F. Mancini
Formand for Sjette Afdeling